

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Maastokatselmoinnit 2023

Lars Björkgård, Heidi Häggblom NTM-centralen i Österbotten, Pohjanmaan
Ely-keskus

23.3.2023

Perustelut maastokatselmoineille

- Alojen hyväksyminen sopimukseen pitää olla tasapuolista koko maassa.
- Hakemuksen ja ilmakuvan perusteella ei voida varmistua niiden tukikelpoisuusehtojen täyttymisestä, jotka ovat havaittavissa vain paikan päällä → jos sopimukseen on hyväksytty tukikelvotonta alaa, asia tulee ilmi valvonnassa.
- Katselmoinnit vähentävät takaisinperintöjen käsittelyä ja varsinaisessa valvonnassa tukikelpoisuustarkastelua ja pinta-alan mittausta.
- Lisäksi on varmistuttava pysyvän nurmen vaatimusten täyttymisestä.

Hallinnollinen tarkastus eli maastokatselmointi

- ELY-keskus suorittaa hallinnollisen tarkastuskäynnin kaikkiin haettuihin ympäristösopimukseen.
- Koskee Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimuksia ja kosteikkojen hoitosopimuksia.
- Tämä koskee myös lisäaloja 2024 vuodesta eteenpäin.
- Maastokatselmoinnit suoritetaan paikan päällä tämän ja ensi kesän aikana.
- Tarkastuskäynti tehdään viimeistään ennen toisen sopimusvuoden ensimmäistä maksua.
- Sopimusalueen pinta-ala mitataan, tehdään tukikelpoisuustarkastelu ja otetaan paikkaan sidottuja valokuvia.

Yleistä maastokatselmoineista

- Sopimuksen alaa tai ehtoja voidaan muuttaa katselmoinnin havaintojen perusteella.
- Maastokatselmoinnista on tehtävä ilmoitus tuenhakijalle enintään 14 vuorokautta ennen tarkastuskäynnin suorittamista.
- Jos tuensaaja estää katselmointikäynnin tekemisen osittain tai kokonaan, tukea ei myönnetä eikä makseta ennen kuin tarkastus on saatu suoritettua.

Maastokatselmoinnin yhteydessä

- Hallinnollisella tarkastuskäynnillä:
  1. mitataan pinta-ala
  2. tarkastetaan täyttääkö ala tuen myöntämiseksi asetetut edellytykset
  3. katsotaan pysyvät nurmet
  4. kasvikoodi varmennetaan oikeaksi
  5. yksivuotiset toimenpiteet
  6. hoitamattomat alueet
- Maastokatselmoinnin yhteydessä voidaan:
  - ➤ hylätä tarpeettomat toimenpiteet tukihakemukselta (yksivuotisten toimenpiteiden osalta)
  - ➤ hylätä lohkoja
  - ➤ rajata tukikelpoista alaa
  - ➤ hylätä/purkaa koko sopimushakemus

Maastokatselmoinnin yhteydessä ei hyväksytä seuraavia alueita sopimukseen:

- Alaa, jolla ei ole selviä edellytyksiä luontaisen maatalousympäristön lajiston tai maiseman tulokselliseen edistämiseen hoitotoimenpiteillä.
- Alaa, joka on ensisijaisesti metsätalouden käytössä. Tavoitteena on puuntuotanto, tai lajisto ja ikärakenne on yksipuolista tai kenttäkerros koostuu valtaosin varvuista, eikä havupuumetsiä, joilla ei ole merkkejä laidunhistoriasta.
- Reunavyöhykkeitä ja metsäsaarekkeitä, joiden muotoisuus- tai maisemiarvoja ei pysty edistämään raivaus- ja niittohoidolla.

jatkuu

- hoitamattomat ruovikot
- viljeltyjä pihanurmikoita
- puutarha ja puistokäytössä olevia alueita
- laajoja yhtenäisiä avokallioita
- vain raivaamalla tai aitaamalla hoidettavia alueita
- latojen säilyttämistä, ylläpitämistä tai kunnostamista
- aluetta, jolla on suuri petopaine, ellei ole mahdollisuutta petoaitaan tai muihin järjestelyihin.
- aluetta, jonka toisesta rahoituslähteestä rahoitetut kunnostustoimenpiteet ovat kesken.
- aluetta hoidetaan toisen rahoituslähteen kautta.

Pysyvän nurmen vaatimus

- Perustulotuen vaatimus pysyvän nurmen tukikelpoisuudesta :
- alat, joilla on heinäkasveja tai muita nurmirehukasveja yli 50 % kasvulohkon alasta tällöin lohkolla voi olla myös:
  - ➤ muita laidunnettavia ja tuotantoeläinten rehuksi soveltuvia kasveja kuin heinä- ja nurmirehukasveja, joista lehtipensaat ja lehtipuiden taimet voivat olla hajanaisesti yksittäin tai pieninä ryhminä →lehtipuiden taimet saa olla mukana 50 %:n alassa.
  - ➤lohkolla voi olla puita enintään 50 kappaletta hehtaarilla, jos ne ovat kasvulohkolla hajanaisesti.
  - ➤Kaikki ilmakuvalla näkyvät esimerkiksi siirtolohkareet ja suuret kivet rajataan pois.
- Pysyvän nurmen avoimena pito: on pystyttävä laiduntamaan tai jos ei ole mahdollista laiduntaa, se on pystyttävä niittämään.

Ei kelpaa pysyväksi nurmeksi

- Avokalliot
- Vesialueet/ rajataan keskivedenkorkeuden mukaan
- Metsämaat, kitumaat, joutomaat
- Yhtenäiset kiviset alueet
- Suuret maakivet
- Kiviaidanteet
- Sammaleiset kivet/kivialueet joita ei näy ilmakuvissa
- Hiekkaiset alueet
  - Pitää olla yli 50% nurmikasvillisuutta.
- Ruovikko
  - Kasvustosta yli 50% pitää olla heinä ja nurmikasveja.

Mitä katselmoinnista seuraa

- Hallinnollisesta tarkastuskäynnistä on tehtävä hallintolain mukainen kuuleminen, jos käynnillä tehdään havaintoja, jotka vaikuttavat sopimuksen hyväksymiseen.
  - tuenhakijalle lähetetään tarkastuskertomus
- Jos lohko, sen osa tai yksivuotinen toimenpide hylätään maastokäynnin yhteydessä, kuullaan tuenhakijaa ja perustelut kirjataan tarkastuskertomukseen.
- Koko sopimus voidaan purkaa, kuullaan tuenhakijaa ja sopimus päätetään ja maksetut tuet peritään takaisin.

Puustoinen ala

- Puiden välissä on syötävää
- Puusto erilajista?
- Puusto tasaikäistä -> puuston hoidolliset toimenpiteet suunnitelmassa
- Ei pysyvää nurmea

Kasvi: ympäristösopimusala puustoinen tai muu ala

Puustoinen ala

- Syötävää on
  - Tasaikäinen puusto
  - Taustalla jo talousmetsää
- > lohkon rajaukset

Kasvi: ympäristösopimusala puustoinen tai muu ala

Puustoinen ala

Kasvi: ympäristösopimusala puustoinen tai muu ala

Pysyvä nurmi

- heinäkasveja tai muita nurmirehukasveja yli 50 % pinta-alasta
- lohkolla voi olla myös muita laidunnettavia ja tuotantoeläinten rehuksi soveltuvia kasveja, joista lehtipensaat ja lehtipuiden taimet voivat olla hajanaisesti yksittäin tai pieninä ryhminä.
- puita enintään 50 kpl/ha, joiden tulee sijaita hajanaisesti.
- Ilmakuvalla näkyvät siirtolohkareet, suuret kivet, kiviaidat ja kaikki pysyvät rakennelmat rajataan pois pysyvien nurmien alasta.

Pysyvä nurmi, rajaukset

- Rajaus, kivien oikealta puolelta, nyt aitaus tehty vasemmalta puolelta
- Kivet ei voi kuulua pysyvään nurmeen
- Voi myös hakea muuna alana, jolloin kiviaidan voi ottaa mukaan sopimusalaan

Kasvi: ympäristösopimusala pysyvä nurmi

Pysyvä nurmi

- Puustoinen ala ja avoin ala jaetaan omiksi peruslohkoiksi

Kasvit: ympäristösopimusala pysyvä nurmi ja ympäristösopimusala puustoinen tai muu ala

Pysyvä nurmi, merenrantaniityt

- Jos laidunnettu pitkään, kuten etualaa on laidunnettu, on ok.
- Täyspitkä yksilajinen ruovikko pitää kunnostaa ennen sopimukseen hyväksymistä.
- Pitää olla laidunnuskunnossa.
- Maatalousmaan vaatimukset tulee täyttyä.- > peruskunnostustoimenpiteet on tehty ja alalla oltava luonnostaan maataloustuotantoon soveltuvat olosuhteet.

Pysyvä nurmi, rajaukset

- Keskivesirajan mukaan rajaukset rantaniityillä:
  - Merialueet –tason mukainen rajaus
  - VIPU_vesistöt –tason mukaan

Pysyvä nurmi: Hiekkaiset alueet, kallioketo, nummi

- Hiekkaiset alueet
- → Pitää olla heinä- ja nurmikasvillisuutta yli 50 % kasvulohkon alasta, muuten rajataan pois suorista tuista.
- → Eläinten pitää tulla toimeen laitumen tuotolla.
→ Sopimukseen alat voi kuulua, jos alueen hoito edistää jotakin tiettyä uhanalaista lajia → pitää löytyä hoitotoimenpiteitä.
- Kallioketo tai nummi voi olla pysyvää nurmea, jos kasvulohkon alasta yli 50 % on heinä- ja nurmirehukasveja ja puuston vaatimus täyttyy.

Pysyvän nurmen rajaukset

- Jos alue on lähtökohtaisesti puustoista, lohkosta ei kannata lähteä erottelemaan pysyvän nurmen alueita
- -> tuenhakija voi olla myöhemmin vaikeuksissa, kun ”puut” kasvaa

Yhteystiedot

Pohjanmaan ELY

- Kokkola Heidi Häggblom heidi.haggblom@ely-keskus.fi 0295 016 417
- Kokkola Lars Björkgård lars.bjorkgard@ely-keskus.fi 0295 028 540

Pohjois-Pohjanmaan ELY Oulu

- Heli Ronkainen heli.ronkainen@ely-keskus.fi 0295 038 125
- Riikka Jarkko riikka.jarkko@ely-keskus.fi 0295 038 096
- Niina Karen niina.karen@ely-keskus.fi 0295 017 222
- Pirjo Myllylä pirjo.myllyla@ely-keskus.fi 0295 038 139

Kiitos

